

Tējas (ārstniecības) augu katalogs

Z/s „Vekši” atklātos zālajos sastopamie augi



Madara Valkovska
Ginta Bāne
2010

Saturs

Āboliņš, sarkanais jeb pļavas	3
Ancītis, parastais	4
Asinszāle, divšķautņu	5
Baldriāns, ārstniecības	6
Biškrēsliņš, parastais	7
Ceļteka, lielā	8
Gaiļbiksīte	9
Kreimene, parastā jeb maijpuķīte	10
Laimiņš, kodīgais	11
Mārsils, mazais	12
Nātre, lielā	13
Pelašķis, parastais	14
Pienene, ārstniecības jeb cūkpiene	15
Plikstiņš, parastais	16
Rasaskrēsliņš, parastais	17
Retējs, maura jeb platkājiņš	18
Retējs, stāvais	19
Retējs, sudraba	20
Trūkumzālīte, kailā	21
Vībotne, parastā	22
Vīgrieze, parastā	23
Vīgrieze, lielziedu	24
Vijolīte, trejkrāsu	25
Apsekoto zālāju karte	26

Āboliņš, sarkanais jeb pļavas

Trifolium pratense L



<i>Pazīmes</i>	Stumbrs stāvs, zarains. Lapas trīsstaraini saliktas, ar pielapēm. Ziedi rožaini vai violetsārti, sakopoti lielās, apaļās galviņās. Zied no jūnija līdz septembrim. Auglis pāksts.
<i>Droga</i>	1.5...2 cm garas ziedu galviņas, kurām pie pamata 2 lapas; atsevišķi ziedi.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ievāc uzziņģējušas ziedkopas, kuras tūlīt žāvē nojumēs vai bēniņos, bet nedrīkst pāržāvēt. Novārījums - aplej 4 ēdamkarotes drogas ar 1 glāzi verdoša ūdens.
<i>Lietošana</i>	Antisklerotiska iedarbība. Tie kavē holesterola uzkrāšanos asinsvados, sekmē slāpekļa vielmaiņas produktu izvadīšanu no organisma. Polisaharīdi paaugstina organisma izturību pret infekcijas slimībām un kavē ļaundabīgo audzēju attīstību. Saponīniem un ēteriskajai eļļai ir atkrēpojoša, urīndzenoša, pretiekaisuma un pretsāpju iedarbība. Ziedu, lakstu uzlējumu, novārījumu vai tinktūru lieto kā atkrēpotājlīdzekli klepus, bronhiālās astmas ārstēšanai, kā sviedrējošu līdzekli drudža un saaukstēšanās gadījumā, urīnpūšļa un priekšdziedzera iekaisuma mazināšanai. Ārīgi ziedus un svaigas lapas lieto augoņu, strutainu iekaisumu, brūču ārstēšanai.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 12

Ancītis, parastais *Agrimonia eupatoria* L.



<i>Pazīmes</i>	30...90 cm augsts, daudzgadīgs lakstaugs ar stāvu, augšdaļā nedaudz zarainu stumbru, kas klāts ar raupjiem matiņiem. Lapas nepāra plūksnaini dalītas, to mala rupji zobaina. Ziedi dzelteni, sakārtoti skrajā ķekarā vai vārpā stumbra un zaru galā. Zied no jūlija līdz augustam. Auglis dzeloņains riekstiņš.
<i>Droga</i>	Ancīšu laksts ar lapām, ziediem, ziedpumpuriem un negataviem augļiem.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Lakstus ievāc īsi pirms ziedēšanas vai ziedēšanas laikā no maija līdz augustam, nogriežot auga virszemes daļu 2...5 cm virs zemes. Augļu laikā drīkst vākt tikai lapas. Izklātus plānā slānī, žāvē atklātā vietā, nojumēs, bēniņos, labi vēdināmās telpās. Uzlējums - aplej 2 ēdamkarotes drogas ar 3 glāzēm verdoša ūdens.
<i>Lietošana</i>	Raksturīga maigi savelkoša un urīndzenoša iedarbība. Sekmē žults sekrēciju, mazina iekaisumu locītavās reimatisma un reimatiskā artrīta gadījumā. Uzlējumu, tinktūru un pulveri iesaka aknu slimību – hepatīta un holecistīta ārstēšanai, kā arī žultsakmeņu, nierakmeņu un reimatisma slimniekiem. Iekšējās un hemoroidālās asiņošanas apturēšanai, kā arī caurejas, sastiepumu, saspiedumu, plaisājošu lūpu un krūtsgalu dziedēšanai. Lieto arī iekšējo orgānu ļaundabīgo audzēju ārstēšanai. Ārīgi kompresēs – pret sastiepumiem, izmežģījumiem, brūču dziedēšanai.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 3, 4

Asinszāle, divšķautņu

Hypericum perforatum L.



<i>Pazīmes</i>	30...100 cm augsts, daudzgadīgs lakstaugs ar stāvu, augšdaļā zarotu stublāju. Lapas pretējas, vienkāršas, iegarenas, sēdošas vai gandrīz sēdošas. Ziedi spilgti dzelteni, sakopoti vairogveida skarās.. Zied jūlijā, augustā. Auglis - pogaļa
<i>Droga</i>	Lakstu galotnes ar lapām, dzelteniem ziediem, ziedpumpuriem un negataviem augļiem.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Asinszāles lakstus ievāc pilnziedā, kad lielākā daļa ziedu ir uzriedējusi, nopļaujot vai nogriežot līdz 30 cm garas lakstu galotnes. Žāvē ēnainā vietā, bēniņos, nojumēs, šķūņos, kur laba ventilācija. Tēja -1 ēdamkaroti drogu aplej ar 1 glāzi vāroša ūdens un notur vai aplej ar 1 glāzi ūdens un vāra 10 - 20 minūtes. Uzlējums un novārījums – 2 – 4 g lakstu uz 1 glāzi ūdens. Šķidrās ekstrakts – 1:1 ar 25 % spirtu. Tinktūra – 1:10 ar 45 % spirtu.
<i>Lietošana</i>	Asinszāles preparāti iedarbojas spazmolītiski uz gludo muskulatūru asinsvados, žultsvados, zarnās un citos orgānos, novērš žults aizturi žultspūslī, aizkavē žultsakmeņu veidošanos, atvieglo žults izvadi divpadsmitpirkstu zarnā un novērš aizkuņģa dziedzera slēdzējmuskuļa spazmas, uzlabo kuņģa, zarnu un visu gremošanas orgānu darbību. Palīdz arī hepatīta, žults aiztures žultspūslī, holecistīta, žultsakmeņu sākumsimptomu, gāzu uzkrāšanās, nieru nepietiekamas filtrācijas spējas un liekā šķidrums uzkrāšanās novēršanai. Ārīgi uzlējumu vai uzlējumu lieto mutes dobuma, rīkles un deguna skalošanai, mutes gļotādas iekaisuma un smaganu iekaisuma ārstēšanai. Uz asiņojošām, inficētām brūcēm liek kompreses. <i>Asinszāli jālieto ierobežotā daudzumā. Nav ieteicams lietot karstā, saulainā laikā, dodoties uz dienvidu zemēm vai apmeklējot solāriju.</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Baldriāns, ārstniecības

Valeriana officinalis L.





<i>Pazīmes</i>	50...170 cm augsts lakstaugs ar taisnu, rievainu un dobu stublāju, kas augšdaļā nedaudz zarojas. Sakneņi īsi, vertikāli, apmēram 2...4 cm gari un 1...3 cm resni, ar daudzām garām bārksu saknēm. Lapas pretējas, nepāra plūksnaini dalītas. Ziedi sīki, balti vai bāli violetrožaini, smaržīgi, sakopoti vairogveida vai skarveida ziedkopās. Augļi – riekstiņi. Zied no jūnija līdz septembrim.
<i>Droga</i>	Sakneņi ar saknēm; sakneņi var būt veseli vai sagriezti vairākās daļās.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Auga sakneņus ar saknēm ievāc veģetācijas perioda beigās (augustā, septembrī, oktobrī), pēc sēklu nogatavošanās, izrokot ar lāpstu. Pēc izrakšanas rūpīgi nobirdina zemi, pie paša pamata nogriež auga virszemes daļas, resnākos sakneņus sadala un saknes skalo tekošā ūdenī. Sakneņus 2 līdz 3 dienas vītina labi vēdināmās telpās, tad žāvē ap 30 – 40 °C temperatūrā labi vēdināmās telpās. Tēja – 1 tējkarote drogas uz 1 glāzi ūdens un vārīt 10 minūtes.
<i>Lietošana</i>	Auga vielām un preparātiem ir izteikta nomierinoša iedarbība uz centrālo nervu sistēmu un asinsrites sistēmu. Vieglis līdzeklis neirastēnijas un psihastēnijas formu ārstēšanai, palīdz pret bezmiegu, galvassāpēm, histērijas lēkmēm, kā arī pirmsklimaktērija un klimaktērija traucējumu novēršanai. Pazemina šķērsvītrotās muskulatūras tonusu, novērš spazmas un krampjus, veicina žults un kuņģa – zarnu dziedzeru sekretoro darbību, paplašina sirds asinsvadus un pazemina asinsspiedienu. Noder arī krampju, zarnu koliku, reimatisku sāpju, dimenorejas, stenokardijas, hipertensijas sākumstadiju un aknu slimību gadījumos. <i>Ārstniecības baldriāna preparātus ilgstoši, kā arī lielās devās lietot nav ieteicams.</i>
<i>Atradņu apzīmējums saimniecībā</i>	B

Biškrēsliņš, parastais

Tanacetum vulgare L.



<i>Pazīmes</i>	Indīgs (indīgās daļas ir saknes un lapas), daudzgadīgs lakstaugs ar taisnu līdz 150 cm augstu, augšdaļā zarainu stumbru. Lapas pamīšus, nepāri plūksnaini dalītas; plūksnu malas zāģzobainas. Ziedi dzelteni, stobrveida, nelielos kurvīšos, kuri sakopoti vairogveida ziedkopās. Auglis – sēklenis. Zied no jūlija līdz septembrim.
<i>Droga</i>	Atsevišķi puslodveida ziedu kurvīši.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ziedus ievāc ziedēšanas sākumā. Atsevišķus ziedu kurvīšus nogriež ar nazi vai noplūc ar rokām, atstājot pie tiem kātu, ne garāku par 2 cm. Savāktos ziedu kurvīšus izklāta 2...3 cm biezā slānī, žāvē nojumēs, labi vēdināmās telpās, vai kaltēs, nepārsniedzot 45 °C temperatūru. Uzlējums - 20 g sasmalcinātu ziedu uz 1 glāzi karsta ūdens, dažas minūtes vāra, tad atdzesē un izkāš.
<i>Lietošana</i>	Ziediem ir pretiekaisuma, antiseptiska, spazmolītiska, žultsdenoša, prettārpu un hipertensīva iedarbība. Ziedu uzlējumu un pulveri lieto aknu slimību ārstēšanai, kā arī cērmju, spalīšu un citu zarnu parazītu invāzijas gadījumos. Ziedu uzlējumu lieto nervu slimību, epilepsijas, migrēnas, podagras, reimatisma, kuņģa iekaisuma, vēdera uzpūšanās ārstēšanai. Ziedu pulveri lieto pret galvas utīm. <i>Jālieto uzmanīgi, nedrīkst lietot ilgstoši! Nedrīkst lietot grūtnieces!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	5, 6, 9

<p>Ceļteka, lielā</p> <p><i>Plantago major L.</i></p>	 
<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Daudzgadīgs lakstaugs ar daudzām bārkkšsaknēm. Lapas vienkāršas, veselas, ar lokveida dzīslījumu, gludu malu. Lapas rozetē, plati olveida, līdz 24 cm garas un līdz 11 cm platas. Lapas plātne pāriet nolaidenā kātā. Ziedneši ir līdz 45 cm gari, ziedu vārpa – līdz 15 cm. Vainags plēvains, gaiši brūngans, putekšņlapu kāti gaiši, putekšņnīcas violetas.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Auga lapas.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Ievāc auga lapas un žāvē vai lieto svaigā veidā.</p> <p>Uzlējums un novārījums : 2 – 4 g drogas uz glāzi ūdens. Šķidrās ekstrakts - 1:1 ar 25% spirtu. Tinktūra - 1:5 ar 45% spirtu. Var lietot svaigā veidā. Var gatavot sulu no svaigām lapām, kas atšķaidīta ar aukstu novārītu ūdeni attiecībā 1:1.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Veicina dziedzeru sekretoro darbību, palīdz pret iekaisumu, sāpēm, dziedē brūces, darbojas bakteriostatiski, aptur asiņošanu. Lapu ekstrakts nedaudz pazemina asinsspiedienu, nomierina, darbojas spazmolītiski. Tējas, uzlējumus un novārījumus lieto kā atkrēpošanu veicinošu līdzekli bronhīta, bronhiālās astmas, garā klepus, plaušu tuberkulozes gadījumā. Lapu sulu lieto kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas čūlas, anacīda un hipacīda gastrīta ārstēšanai.</p> <p>Ārīgi izmanto skalojumiem, kompresēm mutes dobuma gļotādu iekaisuma, brūču, hronisku čūlu, apdegumu, furunkulu un strutojošu brūču ārstēšanai. Izmanto arī ginekoloģijā endometrīta, parametrīta un neauglības (anovulācijas) gadījumā, metrarģiju gadījumā – skalojumiem.</p> <p>Auga sulu izmanto neirodermītu, izsitumu un pinņu ārstēšanā.</p> <p><i>Preparātu un sulas lietošana nav ieteicama, ja ir paaugstinātas skābes saturs kuņģa sulā, gastrīts vai kuņģa čūla ar paaugstinātu skābes saturu!</i></p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i></p>	<p>1, 2, 3, 4, 6</p>

Gaiļbiksīte

Primula veris L.



<i>Pazīmes</i>	15 – 30 cm augsts daudzgadīgs lakstaugs ar spēcīgu, apmēram, 6 – 8 cm garu, nezarainu sakmeni. Lapas sakārtotas rozetē, līdz 20 cm garas un 6 cm platas, krokainas, olveida vai iegareni olveida. Ziedneši bez lapām, to galā vienpusīgi noliecies ziedu čemurs. Ziedi pieclocekļu, stobriņveida, kārtņi, kausa apmales daivas ar jomu. Vainags dzeltens ar oranžu punktu vainaglapu pamatā. Zied maijā, jūnijā.
<i>Droga</i>	Ziedi, lapas un sakneņi ar saknēm.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ievāc ziedus vai tikai ziedu vainagus auga pilnziedu periodā. Lapas – ziedēšanas beigu posmā kopā ar kātu. Sakneņus ar saknēm – vēlā rudenī vai agri pavasarī pirms lapu plaukšanas. Tos nofīra, skalo, nosusina un žāvē. Ziedus vislabāk žāvēt kaltēs 80 – 120°C temperatūrā. Saknes jāžāvē 50 – 60 °C temperatūrā. Lapu uzlējums: 1 vai 2 ēdamkarotes uz glāzi ūdens. Lakstu novārījums: ņem 20 g drogas uz glāzi ūdens. Ziedu uzlējums: 25 g drogas uz 1 glāzi ūdens. Sakņu uzlējums un novārījums: 1 ēdamkaroti sasmalcinātas drogas uz glāzi ūdens.
<i>Lietošana</i>	Izteikta sekrēciju veicinoša, nedaudz diurētiska, caureju radoša, spazmolītiska un nomierinoša iedarbība. Ziedus un to preperātus lieto neuroza uzbudinājuma, bezmiega un histērijas gadījumos. Lapu uzlējumu – hipovitaminozes novēršanai, gripas, pneimonijas, bronhīta, podagras un reimatisma ārstēšanai. Saknes palīdz augšējo elpceļu iekaisuma, hroniska traheīta, bronhīta un pneimonijas gadījumā. <i>Nelietot lielās devās!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	7, 8, 9, 12

Kreimene, parastā jeb maijpuķīte

Convallaria majalis L.



<i>Pazīmes</i>	Indīgs! 10 – 30 cm augsts daudzgadīgs lakstaugs ar garu, zarainu sakneni. Dzinumi ar 2 vai 3 eliptiskām, sēdošām lapām ar gludu lokveida dzīslojumu. Ziedi balti, zvanveida, smaržīgi, sakopoti vienaspusīgā ķekarā. Zied maijā, jūnijā. Auglis – oranža oga.
<i>Droga</i>	Ziedi, lapas, laksti.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ziedus, lapas un lakstus ievāc no ziedošiem augiem pēc rasas nožūšanas. Augus nogriež 3 – 5 cm virs zemes. Ziedkopas nogriež 3 cm zem apakšējā zieda. Žāvēšanai lakstus un lapas izklāj irdenā, plānā slānī uz paklājiem vai sastatņiem labi vēdināmās, siltās telpās. Saulainā laikā var žāvēt bēniņos, bet vislabāk kaltēs 50...60 °C temperatūrā. Žāvēšanas laikā lakstus un lapas ieteicams pārcilāt. Ziedus izklāj apmēram 1 cm biezā slānī un žāvēšanas laikā 1 vai 2 reizes pārcilāt, lai tie nekļūst dzeltenīgi, brūngani.
<i>Lietošana</i>	Lieto sirds slimību, tūskas, epilepsijas un drudža gadījumos. Ārīgi uzlējumu lieto acu kompresēm. <i>Var izraisīt kairinājumu kuņģī, šķebcināšanu un pat vemšanu. Sargāt no bērniem!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	4, 5, 8, 10, 11, 12

Laimiņš, kodīgais *Sedum acre* L.



<i>Pazīmes</i>	4...15 cm augsts daudzgadīgs lakstaugs. Ziedošie stumbri stāvi, neziedošie - ložņājoši. Lapas sīkas, sulīgas, sakārtotas jumstiņveidā. Ziedi citrondzeltēni, zaru vai stumbra galā. Auglis somenis. Zied jūnijā, jūlijā.
<i>Droga</i>	Gaišdzeltēni vai dzeltenīgbriūngani laksti ar dzelteniem ziediem, ziedpumpuriem, kā arī atsevišķas nobirušas lapas.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ievāc ziedošu augu virszemes daļas un tūlīt žāvē kaltēs līdz 60°C temperatūrā. Novārījums - aplej 1 tējkaroti drogas ar 1 glāzi verdoša ūdens.
<i>Lietošana</i>	Novārījumu lieto epilepsijas, mazasinības ārstēšanai un kā vemšanas, caurejas un diurētisku līdzekli. Ārīgi lieto svaigu sulu vai ziedi čūlu, apdegumu, strutojošu brūču ārstēšanai, kārpju un varžacu nodzīšanai. <i>Jālieto uzmanīgi, jo augs ir indīgs.</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājā Nr.</i>	3

Mārsils, mazais

Thymus serpyllum L.



<i>Pazīmes</i>	Puskrūms. Stumbri guloši, zari stāvi, 5 – 10 cm augsti. Lapas sīkas, ar īsu kātu, veselas, eliptiskas, pie pamata ar baltiem sarveida matiņiem. Lapām abās pusēs mazi punktveida dziedzeri. Ziedi – divlūpaini, violeti rozaini, sārti violeti vai balti, sakopoti blīvās ziedkopās zaru galos. Zied no jūnija līdz augustam.
<i>Droga</i>	Laksti.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Ievāc ziedēšanas laikā, nogriež vai nopļauj, augu virszemes daļu 10 – 15 cm augstumā virs augsnes. Žāvē parastos apstākļos vai kaltē, nepārsniedzot 40 temperatūru. Pēc izžūšanas lakstus nokuļ, atdalot pārkoksnētās zaru un stubru daļas. Ēteriskās eļļas iegūšanai izmanto svaigus lakstus. Uzlējums – ņem 3 ēdamkarotes (15 g) drogas uz 1 glāzi ūdens.
<i>Lietošana</i>	Uzlējumu, novārījumu un ekstraktu lieto kā dezinficējošus, spazmolītiskus līdzekļus augšējo elpceļu iekaisuma, akūta un hroniska bronhīta un pneimonijas gadījumā. Noder kā pretsāpju līdzeklis radikulīta un neirīta ārstēšanai. Ārīgi lakstus lieto vannām, kompresēm, apliekamajiem, kā kairinātāju reimatisko sāpju mazināšanai locītavās, muskuļos un ādas slimību gadījumos. Rīkles skalošanai angīnas gadījumā. <i>Nedrīkst lietot ilgstoši!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 5

Nātre, lielā

Urtica dioica L.



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs. Stublājs četršķautņains, klāts ar matiņiem, līdz 1.2 m augsts. Lapas pretējas, kātainas, garenī olveida, ar pielapēm, līdz 17 cm garas un līdz 8 cm platas, ar smailu galu, sirdsveida pamatu. Rupji zāgzobotu malu, klātas ar matiņiem un dzelmatiņiem. Ziedi sakopoti vienkāršās skarās vai vārpskarās. Apziedņa lapas bāli zaļganas, vīrišķajos ziedos visas vienādas, sievišķajos – 2 iekšējās lielākas. Auglis – tumšs riekstiņš. Zied no jūlija līdz rudenim.
<i>Droga</i>	Lapas, laksti.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Lapas ievāc maijā, jūnijā, jūlijā. Noplūc vai nopļauj. Lapas vai lakstus noplūc un apvītina, lai tie mazāk dzeltu. Tad lapas no galotnes uz leju nobrauka ar rokām. Žāvē parastos apstākļos vai kaltēs ar labu ventilāciju 40 – 50 °C temperatūrā. Novārījums un uzlējums: 10 g (2 ēdamkarotes) sasmalcinātas drogas uz 1 glāzi ūdens. Šķidrās ekstrakts – 1:1 ar 70% spirtu.
<i>Lietošana</i>	Mazina iekaisumu, pazemina cukura līmeni asinīs, ietekmē vispārējo vielmaiņu un normalizē lipīdu vielmaiņu, stimulē eritrocītu un protrombīna veidošanos, sašaurina asinsvadus, iedarbojas kā žultsdzinējas, asiņošanas apturētājs, stimulē audu atjaunošanos, tonizē kuņģa, zarnu trakta un dzemdes muskulatūru, uzlabo sirds, asinsvadu un elpošanas centra darbību, novērš urinēšanas traucējumus, asiņošanu efektīvi aptur svaigas lapas. Palīdz ādas izsitumu, neirozas ekzēmas, dzelzs deficīta, mazasinības, žultspūšļa iekaisuma, gastrīta, kuņģa un divpadsmitpirktu zarnas čūlas un aterosklerozes gadījumos. <i>Nedrīkst lietot cilvēki ar pastiprinātu asins recēšanu, hipertensiju, aterosklerozi, kā arī asiņošanas gadījumā, ja tā rodas no cistām, polīpiem un citiem dzemdes audzējiem. Nieru slimniekiem jālieto uzmanīgi!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 3

Pelašķis, parastais

Achillea millefolium L.



<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Daudzgadīgs lakstaugs ar īsu, ložņājošu sakneni. Stumbrs līdz 80 cm augsts, stāvs, zarojas augšdaļā. Lapas sakārtotas pamīšus, vairākkārt plūksnaini dalītas, apakšējās – kārtainas, augšējās – sēdošas. Stumbri un lapas klātas ar matiņiem. Ziedi sakopoti nelielos kurvīšos, tā ārmalā atrodas 5 balti, retāk - sārtvioleti mēlziedi, bet centrā – iedzelteni pelēcīgi stobrziedi. Auglis - plakans, kails sēkļenis. Augam ir savdabīga rūgtena smarža. Zied no jūnija līdz septembrim.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Ziedkopas, laksti, retāk lapas un saknenis.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Ievāc ziedkopas ar 4 cm garu kātu vai lakstus (līdz 15 cm garas auga galotnes ar ziedkopām). Žāvē, izklātus plānā slānī, labi vēdināmās telpās vai kaltēs, nepārsniedzot 45 °C temperatūru.</p> <p>Ziedu un lakstu uzlējums: 1 ēdamkaroti sasmalcinātas drogas aplej ar 1 glāzi verdoša ūdens, atstāj 1 stundu ievilkties un nokāš. Ārīgai lietošanai uzlējums: uz glāzi ūdens liek 1,5 – 2 ēdamkarotes drogas.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Rosina ēstgribu un gremošanas sulu sekrēciju, novērš spazmas un gāzu uzkrāšanos zarnās, pazemina temperatūru un arteriālo asinsspiedienu, savēlk dzemdes muskulatūru, aptur asiņošanu, veicina brūču dzīšanu. Pretiekaisuma, baktericīda, antialerģiska iedarbība.</p> <p>Uzlējumu lieto gastrīta un čūlas ārstēšanai, pret plaušu, zarnu hemoroīdu un pārmērīgu menstruālo asiņošanu, urīna nesaturēšanu. Iekšķīgi lieto arī dažādu ādas slimību un bojājumu – furunkulozes, grūti dzīstošu brūču, trofisko čūlu ārstēšanai.</p> <p><i>Nedrīkst lietot grūtnieces!</i></p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i></p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10</p>

Pienene, ārstniecības jeb cūkpiene

Taraxacum officinale

F.H.Wigg. s.l.



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugas ar resnu, mazzarotu, 20- 60 cm garu vārpveida sakni. Raksturīga piensula. Lapas sakārtotas rozetē, pie pamata sašaurinātas. Ziedneši dobi, 5 – 30 cm augsti. Ziedi dzelteni, divdzimumu ar mēlveida vainagu, sakopoti kurvītī. Augļi – sēkleņi ar lidmatīņiem. Zied no maija līdz oktobrim.
<i>Droga</i>	Sakne, retāk sula, lapas.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Saknes ievāc auga veģetācijas beigās līdz oktobrim vai agri pavasarī, tikko sākas auga augšana. Tās izrok vai augsni dziļi uzar tā, lai saknes neievainotu. Pienenes nopurina, nogriež virszemes daļas kopā ar saknes kaklu, ātri skalo tekošā ūdenī, ļauj ūdenim notecēt, nogriež sīkās sānsaknes un vītina līdz vairs neizdalās baltā piensula. Saknes žāvē siltā telpā vai kaltē telpā ar labu ventilāciju 40 – 50 °C temperatūrā. Lapu uzlējums: 4 – 10 g sausas drogas uz 1 glāzi ūdens. Tinktūra – 1:5 ar 25 % spirtu. Var lietot svaigu sulu. Saknes var lietot pulvera veidā vai gatavojot uzlējumu vai novārījumu: 1 vai tējkarotes sakņu uz 1 glāzi ūdens, kā arī ekstraktu – 1:1 ar 30 % spirtu vai tinktūru – 1:5 ar 45 % spirtu.
<i>Lietošana</i>	Ēstgribas ierosināšanai, gremošanas stimulēšanai gastrīta gadījumā ar vēdera aizcietējumu, pazeminātu skābes saturu kuņģa sulā, arī aknu, liesas, nieru slimību ārstēšanai, ūdens un sāļu aiztures novēršanai, hronisku vielmaiņas slimību, urīnpūšļa akmeņu un žultsakmeņu, podagras un reimatisma gadījumā.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 3

Plikstiņš, parastais

Capsella bursa-pastoris L. Medik.



<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Viengadīgs vai pārziemojošs, līdz 50 cm augsts lakstaugs. Stumbra lapas sakārtotas pamīšus, ziemas lapas – rozetē. Rozetes lapas veselas vai plūksnaini dalītas, ar kātu; stumbra lapas iegareni lancetiskas vai lineāras, skaujošas, ar gludu vai zobainu malu, bultveida pamatu. Ziedi sīki, balti vai bālzaļgani, sakopoti ķekarveida ziedkopā. Augļi – otrādi sirdsveida plakani divcirkņu pākstenīši ar daudz sēklām. Zied no agrā pavasara līdz vēlām rudenim.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Laksti.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Lakstus ievāc vasaras pirmajā pusē. Augus izrauj ar saknēm, kuras tūlīt nogriež un aizmet, bet lakstus un rozetes lapas tūlīt žāvē parastos apstākļos vai kaltēs ar labu ventilāciju līdz 45 °C temperatūrā.</p> <p>Novārījums, uzlējums: 1 – 4 g sausas drogas uz glāzi ūdens. Ekstrakts – 1:1 ar 25 % spirtu.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Lieto ginekoloģijā dzemdes atonijas novēršanai, un asiņošanu apturēšanai, akūta katarāla cistīta, asiņu piejaukuma urīnā, mēnešreižu traucējumu ar stipru un ilgstošu asiņošanu gadījumā, caurejas un dizentērijas ārstēšanai. Arteriālā asinsspiediena pazemināšanai, pret hematēzi. Nomierinošs līdzeklis neiropsihisko slimību, vemšanas, gastrīta, asiņainu krēpu, plaušu tuberkulozes gadījumā, aknu un urīnpūšļa akmeņu, sirds slimību, podagras, reimatisma, cingas un vielmaiņas traucējumu novēršanai.</p> <p>Lakstu sulu lieto ļaundabīgu čūlu, kuņģa vēža, dzemdes fibromas un vēža gadījumā, ovulācijas aizkavēšanai, pret urīna nesaturēšanu.</p> <p>Ārīgi – brūču un čūlu dziedēšanai.</p> <p><i>Nedrīkst lietot tromboflebīta gadījumā un grūtniecības laikā!</i></p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i></p>	<p>2, 5</p>

Rasaskrēsliņš, parastais

Alchemilla vulgaris L. s.l.



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs ar resnu, tumšbrūnu, ložņājošu sakneni. Stumbrs stāvs vai pacils, līdz 50 cm augsts. Lapas vienkāršas, ar pielapēm, staraini daivainas, ar zobainu malu, klātas ar matiņiem. Piezemes lapas sakārtotas rozetē, ar gariem kātiem, uz stumbra lapu maz, ar īsu kātu vai pat sēdošas. Ziedi sīki, zaļgandzelteni, sakopoti čemurveida vai skarveida ziedkopās. Auglis – riekstiņš. Zied no maija līdz septembrim.
<i>Droga</i>	Laksti, tautas medicīnā viss augs, ieskaitot sakneni.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Lakstus vāc auga ziedēšanas laikā pēc rasas nožūšanas, nogriežot vai nopļaujot virszemes daļu 2 – 3 cm virs zemes. Žāvē parastos apstākļos labi vēdināmā telpā vai kaltē, nepārsniedzot 60 °C temperatūru. Uzlējums: aplej 1 ēdamkaroti sasmalcinātas drogas ar 1 glāzi verdoša ūdens, atstāj ievilkties 3 – 4 stundas, nokāš. Ārīgai lietošanai koncentrētāks uzlējums: 3 ēdamkarotes uz 2 glāzēm ūdens. Var lietot arī saberztus svaigus lakstus.
<i>Lietošana</i>	Savelkoša, pretiekaisuma, urīndzenoša, atkrēpošanu veicinoša, asiņošanu apturoša iedarbība. Aktivizē gremošanas sistēmas darbību, uzlabo vielmaiņu, regulē menstruālo ciklu, dziedē brūces. Uzlējums – pret caureju, dizentēriju, nieru un urīnpūšļa iekaisumiem, sāpēm mazā iegurņa rajonā, menstruālā cikla traucējumiem, augšējo elpceļu iekaisumu ārstēšanai, pret bronhītu, cukura diabētu, iekšējās asiņošanas apturēšanai. Ārīgi – ginekoloģiskiem skalojumiem pret baltajiem ziediem, niezi dzimumorgānu rajonā, ādas iekaisuma, izsitumu un reimatisma ārstēšanai. Svaigi laksti – apmazgājumiem vai kompresēm grūti dzīstošu brūču, augoņu, izmežģījumu un satūkumu dziedēšanai, pilina degunā stipru iesnu gadījumā un lai apturētu asiņošanu no deguna.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12

Retējs, maura jeb platkājiņš

Potentilla anserina L.



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs ar īsu, resnu, stublāju un daudzām, līdz 80 cm garām stīgām, kas mezglos iesakņojas. Uz lapas ass starp lielajām plūksnām ir mazas plūksniņas. Piezemes lapas līdz 20 cm garas, to apakšpuse tūbaina, virspuse spīdīga. Ziedi tumšdzeltenī.
<i>Droga</i>	Virszemes daļas, arī sakneņi.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Augus izrok, nogriež lakstus un saknes, mazgā tekošā ūdenī, vītina uz lauka vai nojumē. Pēc tam žāvē telpā parastos apstākļos vai kaltē ar temperatūru līdz 60 °C. Lakstu uzlējums, novārījums: 4 ēdamkarotes drogas uz 1 l ūdens; sakneņu novārījums: 1 ēdamkarote drogas uz 1 glāzi ūdens. Svaiga sula: atšķaida ar ūdeni 1 : 2, uzvāra.
<i>Lietošana</i>	Kā antiseptisks līdzeklis kuņģa un zarnu trakta slimību, īpaši – caurejas ārstēšanai. Dīzentērijas, nieru un pūšļa akmeņu, tūskas un cingas gadījumā. Ārīgi skalojumiem – angīnas, rīkles, smaganu un mutes dobuma gļotādas iekaisuma ārstēšanai. Sula – žultsakmeņu un nierakmeņu gadījumā, klimaktēriskās asiņošanas apturēšanai, skalo muti čūlu un smaganu asiņošanas gadījumā. Apliekamajiem izmanto putriņā saberztus lakstus vai sulas kompreses, ko liek uz asiņojošām brūcēm, furunkuliem.
<i>Saimniecībā atrodams zālājā Nr.</i>	3

Retējs, stāvais

Potentilla erecta L. Raeusch



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs. Stublāji sasniedz līdz 40 cm augstumu. Lapas staraini saliktas no 3 – 5 lapiņām, ar 2 šķeltām pielapēm. Ziedi sakārtoti zaru galos uz gara kātiņa lapu žāklēs. Ziedam 4 vainaglapas, kā arī četrdaļīgs kauss un ārkauss. Ziedi dzeltenī. Zied no maija līdz oktobrim.
<i>Droga</i>	Sakneņi.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Sakneņus vāc auga ziedēšanas laikā. Augus izrok, nogriež lakstus un saknes, mazgā tekošā ūdenī, vītina uz lauka vai nojumē. Pēc tam žāvē telpā parastos apstākļos vai kaltē ar temperatūru līdz 60 °C. Novārījums: 2 ēdamkarotes sasmalcinātas drogas uz 0.5 l ūdens. Šķidrā ekstrakts – 1:1 ar 25 % spirtu. Tinktūra – 1:5 ar 45 % spirtu.
<i>Lietošana</i>	Iekšķīgi droga noder kuņģa un zarnu trakta iekaisuma, gastrīta akūtas un neirozas caurejas apturēšanai, enterīta un čūlaina kolīta, aknu slimību ārstēšanai, asiņošanas apturēšanai no kuņģa, zarnām, dzemdes. Tinktūru un novārījumu izmanto arī ārīgi skalojumiem mutes dobuma gļotādas, smaganu iekaisuma, angīnas, paradentozes gadījumā. Kompreses liek uz asiņojošām brūcēm, čūlām, apdegumiem, mitrās ekzēmas.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	3, 4

Retējs, sudraba

Potentilla argentea L.



<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs, līdz 30 cm augsts, stublājs pacils vai stāvs. Augs ir sudrabaini pelēkzaļš ar staraini saliktām, apakšpusē tūbainām lapām un pielapēm. Ziedi sakārtoti skrajā vairogveida ziedkopā stublāja un zaru galā. Ziedi dzelteni. Zied jūnijā, jūlijā.
<i>Droga</i>	Laksti, sakneņi.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Augus izrok, nogriež lakstus un saknes, mazgā tekošā ūdenī, vītina uz lauka vai nojumē. Pēc tam žāvē telpā parastos apstākļos vai kaltē ar temperatūru līdz 60 °C. Novārījums: 2 ēdamkarotes sasmalcinātu lakstu uz 0.5 l ūdens. Uzlējums: 1 ēdamkarote drogas uz 1 glāzi ūdens. Ziede : 5 g saberztu lakstu uz pusglāzi eļļas, vāra ūdens peldē vismaz 10 minūtes, nokāš.
<i>Lietošana</i>	Novārījums un uzlējums – caurejas apturēšanai, vēdera izejas normalizēšanai, kuņģa un zarnu gļotādas iekaisuma, aknu cirozes ar izteiktu tūsku, akūta elpceļu iekaisuma ārstēšanai, asiņošanu apturēšanai no plaušām, zarnām, dzemdes. Ārīgi – mutes dobuma un brūču skalošanai, kompresēm un apliekamajiem furunkulozes, ādas iekaisuma, mistrojošās ekzēmas, hemoroīdu un balto ziedu gadījumā. Novārījumu – peldēm ādas slimību gadījumos. Ziede – sasprēgājumu dziedināšanai.
<i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i>	2, 3, 5, 7

Trūkumzālīte, kailā

Herniaria glabra L.



<i>Pazīmes</i>	Indīgs! Dzeltenzaļš, daudzgadīgs lakstaugs. Līdz 30 cm garš, pie zemes piekļauts, gulošs vai pacils, stipri zarots stumbrs. Lapas sīkas, olveida vai eliptiskas, uz stumbra un zariem sakārtotas pretēji. Lapām ir blāvi plēvainas pielapes, kurām gar malu ir matiņi. Ziedi sīki, dzeltenzaļi vai balti, nelielos pušķos vai galviņās lapu žāklēs. Auglis – sīks riekstiņš. Zied no jūnija līdz septembrim.
<i>Droga</i>	Laksti.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Vāc visā veģetācijas periodā. Nogriež līdz 15 cm garus zarus vai stumbrus ar zariem, attīra no smiltīm nopurinot. Žāvē parastos apstākļos vai kaltē, nepārsniedzot 40°C temperatūru. Lakstu uzlējums: 1 ēdamkaroti drogas aplej ar 1 glāzi verdoša ūdens, vāra uz mazas uguns 3 – 5 minūtes, atdzesē, nokāš. Svaigu sasmalcinātu lakstu auksts uzlējums: 3 tējkarotes lakstu aplej ar 1 glāzi vārīta atdzesēta ūdens, atstāj ievilkties 1 stundu, nokāš.
<i>Lietošana</i>	Konstatēta urīndzenoša, žultsdzenoša, spazmolītiska, antibakteriāla, pretiekaisuma, savelkoša iedarbība. Uzlējums – urīndzenošs līdzeklis urīnpūšļa, nieru priekšdziedzera akūta un hroniska iekaisuma ārstēšanai, kā arī podagras, artrīta un reimatisma gadījumā un lai novērstu nierakmeņu vairošanos. Svaigu sasmalcinātu lakstu auksts uzlējumu lieto nieru blādiņas un urīnvadu iekaisuma, urīna aiztures un tūskas ārstēšanai, kā arī muskuļu sāpju mazināšanai pēc fiziskas pārslodzes. Ārīgi uzlējumu lieto brūču dziedēšanai, ādas slimību (ekzēmas, dermatīta) ārstēšanai. <i>Tā kā kailā trūkumzālīte ir indīgs augs, stingri jāievēro devas!</i>
<i>Saimniecībā atrodams zālājā Nr.</i>	5

Vībotne, parastā *Artemisia vulgaris* L.



<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Daudzgadīgs lakstaugs ar horizontālu sakneni, no kura atiet daudzas brūnganas, zarotas saknes. Stumbrs līdz 200 cm augsts, stāvs, šķautņains, sarkanviolets, augšdaļā zarots. Lapas plātnes virspuse tumšzaļa, kaila, apakšpuse balta, klāta ar matiņiem. Ziedi sīki, stobrveida, dzeltēni vai sarkanbrūni, sakopoti nokarenos kurvīšos, kas veido skaras. Auglis – iegarens sēkulis. Zied no jūlija līdz septembrim.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Laksti.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Nogriez vai nopļauj līdz 25 cm garas stumbra un zaru galotnes pirms ziedēšanas vai ziedēšanas sākumā. Žāvē izklātus plānā slānī labi vēdināmā telpā parastos apstākļos vai kaltē, nepārsniedzot 40°C temperatūru. Retāk vāc tikai auga lapas pirms ziedēšanas vai sakņu sistēmu rudenī – septembrī, oktobrī. To izrok, atfira no augsnes un stumbra paliekām, mazgā tekošā ūdenī, vītina istabas temperatūrā vai ārā, saulē un vējā, tad žāvē tāpat kā lakstus.</p> <p>Lakstu un lapu uzlējums: 3 ēdamkarotes sasmalcinātas drogas aplej ar 1 glāzi verdoša ūdens, vāra uz mazas uguns 5 – 10 minūtes, nokāš karstu, atdzesē. Eļļas izvilkums: drogu sasmalcina, aplej ar labi izkarsētu, karstu saulespuķu eļļu, atstāj 1 mēnesi ievilkties, trauku tur siltā vietā, palaikam saskalina, vēlāk nokāš.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Antiseptiska, temperatūru pazeminoša pretiekaisuma, pretspāņu un nomierinoša iedarbība. Rosina ēstgribu, uzlabo gremošanas sistēmas darbību, regulē menstruālo ciklu.</p> <p>Lakstu un lapu uzlējumu lieto nierakmeņu un urīnpūšļa akmeņu, menstruālā cikla traucējumu – amenorejas, dismenorejas ārstēšanai, kā arī epilepsijas, bezmiega un pastiprinātas nervozitātes gadījumā.</p> <p>Eļļas izvilkumu – kompresēm angīnas, iekaisušu limfmezglu un dziedzeru iekaisuma mazināšanai.</p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i></p>	<p>2, 5, 6</p>

Vīgrieze, parastā

Filipendula ulmaria Moench



<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Daudzgadīgs lakstaugs ar ložņājošu, tumšbrūnu sakneni. Līdz 2 m augsti, stāvi, kaili, stingri, rievaini, augšdaļā zaroti stumbri. Lapas sakārtotas pamīšus, plūksnaini dalītas, plūksnas nevienādas, plātnes virspuse tumšzaļa, apakšpuse ar matiņiem. Ziedi sīki, balti, dzeltenbalti, smaržīgi, ar daudzām garām putekšņlapām, sakopoti kuplā, blīvā skarā stumbra un zaru galos. Auglis – someņu kopauglis. Zied jūnijā, jūlijā.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Ziedi un ziedošas auga galotnes (laksti), retāk sakneņi ar saknēm.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Ziedus vāc pilnziedā, nogriežot vai nolaužot ziedkopu. Galotnes nogriež apmēram 25 cm garas. Ziedus, lapas un lakstus žāvē parastos apstākļos, sargājot no saules staru iedarbības, vai kaltē, nepārsniedzot 40°C temperatūru. Sakneņus ar saknēm vāc rudenī, kad auga virszemes daļa atmirst. Tos izrok, attīra no virszemes daļas un augsnes paliekām, mazgā tekošā ūdenī, notecina un žāvē tāpat kā virszemes daļas. Ziedu lapu un lakstu uzlējums: 1 tējkaroti drogas aplej ar 1 glāzi verdoša ūdens, atstāj ievilkties 4 stundas, nokāš.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Piemīt pretiekaisuma, urīndzenoša, savelkoša, sviedrējoša, pretreimatiska, nomierinoša iedarbība. Uzlabo gremošanu un vielmaiņu, stabilizē organismu stresa situācijās. Uzlējumu lieto nieru un urīnpūšļa slimību, tūskas, reimatisma, podagras, un saaukstēšanās ārstēšanai, kā nomierinošu līdzekli un bezmiegu.</p> <p>Ārīgi – ādas iekaisuma dziedēšanai un galvas mazgāšanai, lai uzlabotu matu veselību. Svaigu ziedu, lapu un lakstu apliekamos izmanto celulīta, locītavu sāpju ārstēšanai, podagras radīto sāpju mazināšanai.</p> <p><i>Nav ieteicamas, cilvēkiem, kas nevar lietot zāles, kuru sastāvā ir salicilskābe vai tās atvasinājumi!</i></p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājos Nr.</i></p>	<p>1, 3, 4, 5, 10, 11, 12</p>

Vīgrieze, lielziedu

Filipendula hexapetala L. Maxim.



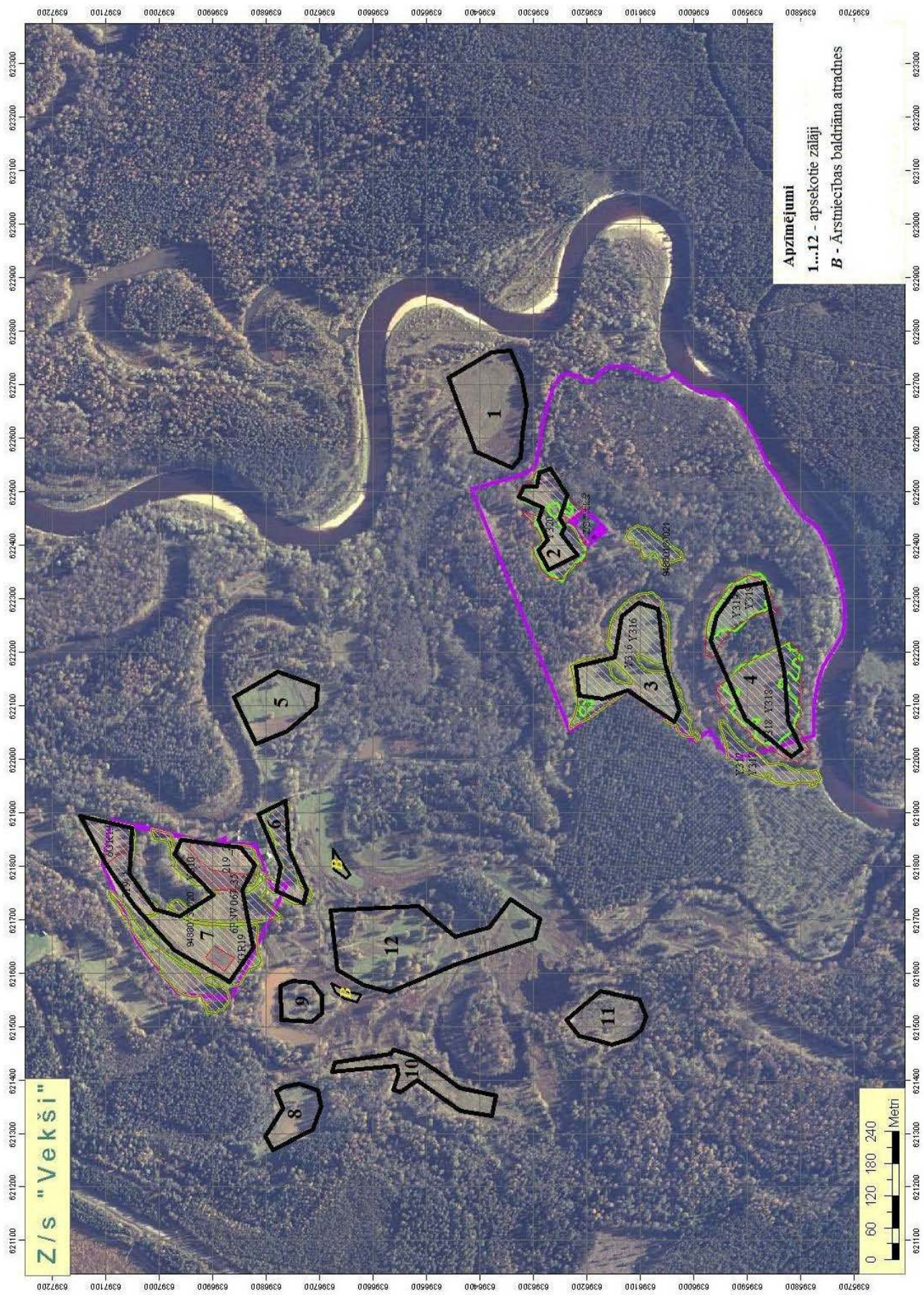
<i>Pazīmes</i>	Daudzgadīgs lakstaugs. Saknes ar gumveidīgiem pāresninājumiem. Stublājs stāvs, kails, vienkāršs, garums 30 – 80 cm. Aplapojums blīvāks pie stublāja pamata. Lapas garums 4 - 20 cm, platums 2 - 4 cm ar 10-30 pāriem sīku, sēdošu plūksnu. Plūksnu mala smailzobaina. Piezemes lapas ar kātu, stublāja lapas sīkākas, sēdošas. Ziedi vairogveidīgā skarā stublāja galotnē. Skaras zari stāvi. Ziedi balti, lieli platums 1.2 - 1.6 cm. Vainaglapas sešas. Auglis - taisnu someņu kopauglis; katrā someņī 1 sēkla. Zied jūnijā, jūlijā.
<i>Droga</i>	Saknes.
<i>Ievākšana, sagatavošana</i>	Sakneņus ievāc veģetācijas perioda beigās septembrī, oktobrī vai agri pavasarī aprīlī. Tos izrok, nobirdina zemes, mazgā tekošā ūdenī, vītina, tad žāvē bēniņos, labi vēdināmās telpās vai kaltēs līdz 60 °C temperatūrā.
<i>Lietošana</i>	Iedarbība līdzīga kā parastajai vīgriezei. Sakneņus lieto caurejas, dizentērijas, hemoroīdu ārstēšanai un kā spēcīgu diurētisku līdzekli.
<i>Saimniecībā atrodama zālājos Nr.</i>	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12

Vijolīte, trejkrāsu

Viola tricolor L.



<p><i>Pazīmes</i></p>	<p>Viengadīgs vai divgadīgs, neliels (garums 10 - 30 cm) lakstaugs. Saknenis ložņājošs. Stublājs pacils vai stāvs, kails vai apmatots, parasti zaro. Lapas kātainas, uz stublāja pamīšus, iegareni olveidīgas, garums 1 - 4.5 cm, gals smails vai strups, pamats sekli sirdsveidīgs, plātnes mala strupi rantaina. Ziedi lapu žāklēs. Vainaglapas garākas nekā kauslapas. Augšējās vainaglapas stāvas, tumši violetas, sānu vainaglapas no dzeltenīgām līdz gaiši violetām, saskaras ar augšējām. Apakšējā (lejupvērstā) vainaglapa visgaišākā, pie pamata dzeltena, ar strupu piesi. Pielapes plūksnaini šķeltas. Auglis - trīsvāršņu pogaļa. Diezgan mainīga izskata augs. Zied no aprīļa līdz oktobrim.</p>
<p><i>Droga</i></p>	<p>Laksti.</p>
<p><i>Ievākšana, sagatavošana</i></p>	<p>Vāc ziedēšanas sākumā (maijā, jūnijā). Žāvē parastos apstākļos vai kaltē telpās ar labu ventilāciju līdz 40 °C temperatūrā. Uzlējums: 2 – 4 g sausu lakstu aplej ar 1 glāzi ūdens. Šķidrās ekstrakts – 1:1 ar 25 % spirtu.</p>
<p><i>Lietošana</i></p>	<p>Izmanto galvenokārt akūta bronhīta, klepus, pneimonijas, garā klepus, nieru un urīnizvadceļu iekaisuma, podagras, reimatisko sāpju gadījumā, vielmaiņas regulēšanai, dažādu ādas slimību – strutaina iekaisuma, zvīņēdes, furunkulozes un mitrās ekzēmas gadījumā, kā arī vēdera izejas mīkstināšanai, pret spazmām un žults sekrēcijas veicināšanai. <i>Nelietot ilgstoši un lielās devās! Nedrīkst lietot glomerulonefrīta un hepatīta gadījumā!</i></p>
<p><i>Saimniecībā atrodams zālājā Nr.</i></p>	<p>4</p>



Literatūras avoti:

- Ārstniecības augi, H. Rubine, V. Eniņa, Zvaigzne ABC
- Ārstniecības augu sagatavošana un lietošana, H. Rubine, S. Ozola, V. Eniņa, „Zvaigzne”, Rīga 1974
- <http://www.latvijasdaba.lv/augi/sistematskais-raditajs/>
- Latvijas daba 1., 2., 3., 4., 5., 6. sējums – enciklopēdija

Piezīme: visu augu attēli ņemti no interneta resursiem.